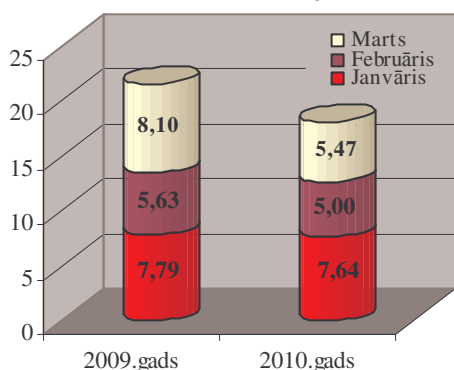

Alkoholisko dzērienu aprite 2010.gada 3 mēnešos

1. Akcīzes nodokļa ieņēmumi par alkoholiskiem dzērieniem

2010.gada 3 mēnešos par alkoholiskiem dzērieniem (neskaitot alu) iekasēti Ls 18,1 milj. kas ir par Ls 3,4 milj. jeb 16% mazāk kā 2009.gada 3 mēnešos (skatīt 1. un 2.pielikumu).

Akcīzes nodokļa ieņēmumi par alkoholiskiem dzērieniem (milj. Ls)

2010.gada janvārī kopējie akcīzes nodokļa ieņēmumi par alkoholiskiem dzērieniem bija tikai par 2% mazāki kā pērnā gada janvārī, tad februārī vērojams straujāks nodokļa ieņēmumu kritums (-11%), ko vairs nespēja kompensēt pat ieņēmumu kāpums par alu. Savukārt martā, kaut arī ieņēmumi ir lielāki kā februārī, tomēr attiecībā pret pērnā gada martu kritums par 33%.

Akcīzes nodokļa ieņēmumu samazinājums viennozīmīgi saistāms ar legālo alkoholisko dzērienu realizācijas apjomu samazinājumu – šī gada 3 mēnešos **kopumā realizācijai Latvijā novirzīti par 21% mazāk**

alkoholisko dzērienu kā 2009.gada 3 mēnešos.

Ja 2009.gada vidējie mēneša akcīzes nodokļa ieņēmumi par alkoholiskajiem dzērieniem (neskaitot alu) bija Ls 7 milj. (kopumā 2009.gadā tika iekasēti Ls 84 milj.), tad pēc pirmā ceturkšņa rādītājiem šogad tie ir **vidēji Ls 6 milj. mēnesī**.

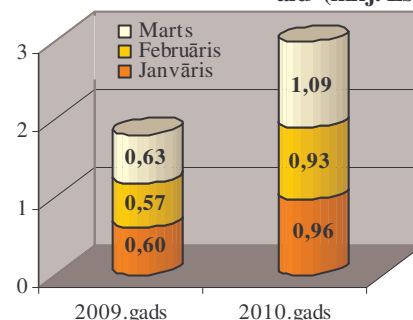
2010.gada 3 mēnešos **par alu** iekasēti Ls 2,99 milj., kas salīdzinājumā ar 2009.gada rādītājiem ir palielinājušies par Ls 1,2 milj. jeb 66%. Šis stabilais ieņēmumu kāpums vērojams katrā no gada pirmajiem trīs mēnešiem un skaidrojams ar stabilo alus patēriņa pieaugumu pat aukstajos ziemas mēnešos.

2.attēls

Alkoholisko dzērienu patēriņa izmaiņas (skatīt. 3.attēlu), kas ir par labu alum, skaidrojamas ar faktu, ka komersanti pielāgojas valstī realizētajai nodokļu politikai (ņemot vērā stipri diferencētās akcīzes nodokļa likmes, kas alum ir būtiski zemākas kā cita veida alkoholam ar tādu pašu alkohola stiprumu (skatīt 3.pielikumu)) – virknei alkoholisko kokteiļu tika nomainīta receptūra, ražojot tos uz alus bāzes, kam ir piecas reizes zemāka nodokļa likme kā tāda paša stipruma kokteilim.

Tādējādi akcīzes nodokļa ieņēmumi, kas tiek iekasēti valsts budžetā, pateicoties alus realizācijas apjomu pieaugumam, nespēj kompensēt akcīzes nodokļa ieņēmumu samazinājumu, kas rodas no pārējo alkoholisko dzērienu realizācijas krituma, kas turpinās jau vairākus gadu.

Akcīzes nodokļa ieņēmumi par alu (milj. Ls)

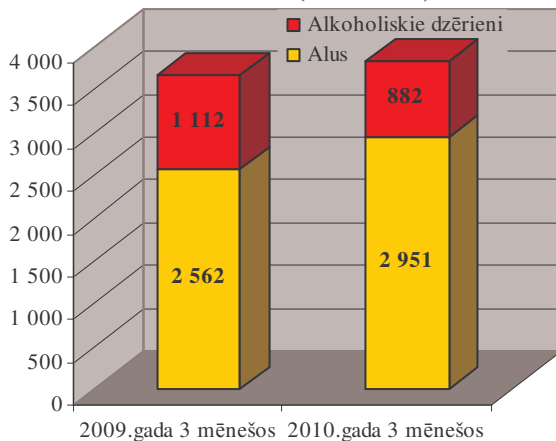
2. Patēriņam Latvijā nodotie alkoholiskie dzērieni¹

2010.gada marta beigās 98 komersantiem ir 113 spēkā esošas licences akcīzes preču noliktavas turētāja darbībai, tai skaitā 62 komersantiem 67 akcīzes preču noliktavās ir tiesības veikt darbības ar alu. Savukārt licences apstiprināta tirgotāja darbībai ir spēkā 4 komersantiem.

Alkoholisko dzērienu apjoms, kas nodots patēriņam Latvijā, un to struktūra, ņemot vērā piemērojamās akcīzes nodokļa likmes, ir vieni no būtiskākajiem rādītājiem, kas vistiešākā veidā ietekmē akcīzes nodokļa ieņēmumus valsts budžetā.

3.attēls

Patēriņam Latvijā nodotie alkoholiskie dzērieni (tūkst. dal)

2010.gada 3 mēnešos patēriņam Latvijā nodoti **882 tūkst. dekalitri** (turpmāk – dal) alkoholisko dzērienu, kas ir **par 21% mazāk** kā 2009.gada attiecīgā periodā (skatīt 4.pielikuma 1.tabulu), un **2951 tūkst. dal alus**, kas ir **par 15% vairāk** 2009.gada 3 mēnešos (skatīt 5.pielikumu).

Vērtējot alkoholisko dzērienu, tai skaitā alus, daudzumu pēc to apjoma, vērojams neliels pieaugums – 4%, taču pēc absolūtā alkohola (a/a) daudzuma ir vērojams samazinājums 7,5%, jo alus ar būtiski zemāko alkohola saturu nespēj

4.attēls

kompensēt pārējo alkoholisko dzērienu apjomu sarukumu.

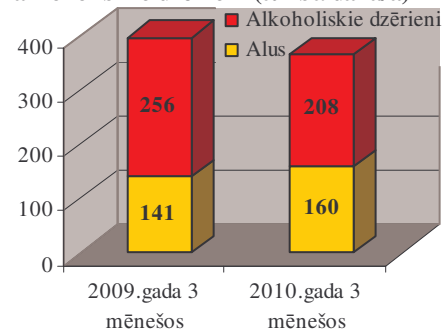
Minētais ir būtisks rādītājs, vērtējot akcīzes nodokļa ieņēmumus valsts budžetā, jo gan alum, gan pārējiem alkoholiskiem dzērieniem akcīzes nodokli aprēķina, vadoties no absolūtā spirta satura dzērienos.

Kopējā alkoholisko dzērienu struktūrā šī gada trijos mēnešos 77% no valstī realizācijai novirzītajiem alkoholiskajiem dzērieniem sastāda alus, tomēr būtiski zemās tiem piemērojamās nodokļa likmes dēļ, alus apjomu izmaiņas visai minimāli ietekmē akcīzes nodokļa ieņēmumus.

5.attēls

Patēriņam Latvijā nodotie alkoholiskie dzērieni (tūkst. dal a/a)

Degvīns un pārējie „spirtotie” alkoholiskie dzērieni kopējā alkohola realizācijā 2010.gada trijos mēnešos sastāda 14%, taču augstās nodokļa likmes dēļ to īpatsvars akcīzes nodokļa ieņēmumos ir noteicošais – 74%.

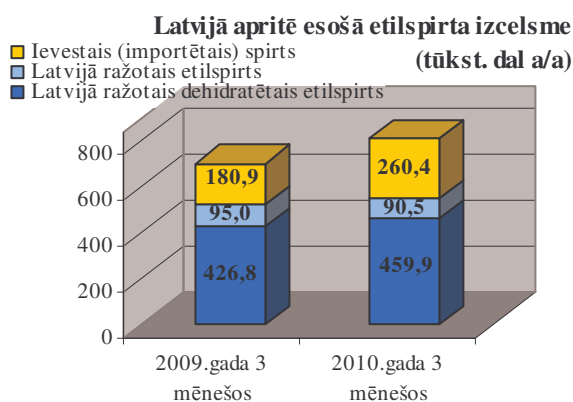
¹ Saistībā ar izmaiņām likumā „Par akcīzes nodokli” šeit un turpmāk VID APP analītiskajos materiālos iepriekš lietotais termins „izlaists brīvā apgrozījumā” tiek aizstāts ar terminu „nodots patēriņam”, ar to saprotot akcīzes preču daudzumu, kas attiecīgajā periodā nodots realizācijai vai patēriņam Latvijas Republikā.

4.pielikuma 2.tabulā ir redzamas precīzas izmaiņas realizācijas apjomos katram alkoholisko dzērienu veidam, savukārt izmaiņas alus realizācijas apjomos redzamas 5.pielikumā.

Informāciju par lielākajiem komersantiem šī gada trijos mēnešos skatīt 7.pielikumā, savukārt populārākos Latvijā realizēto alkoholisko dzērienu un alus nosaukumus 8.pielikumā.

3. Spirta aprite

Latvijā spirta aprite tiek stingri reglamentēta saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto kārtību, kas paredz arī ierobežotu spirta apritē iesaistīto personu loku – etilspirta ražošanu 2010.gada trijos mēnešos veikuši trīs komersanti četrās akcīzes preču noliktavās, savukārt etilspirta ievēšanu no citām valstīm šogad veikuši četri komersanti. Kopējos spirta aprites rādītājus skatīt 6.pielikumā.

6.attēls

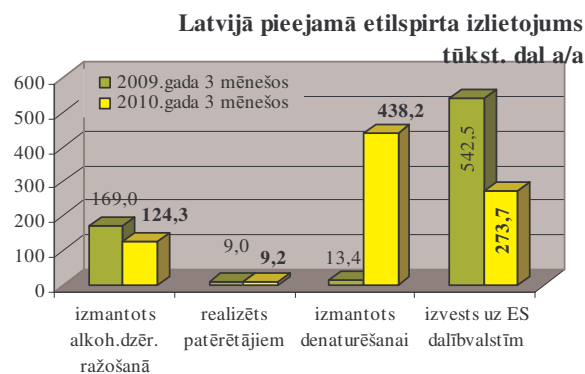
2010.gada 3 mēnešos Latvijā kopumā saražoti 550 tūkst. dekalitru absolūtā spirta (dal a/a), kas ir par 28,5 tūkst.dal a/a jeb **par 5% vairāk** kā 2009.gada attiecīgajā periodā. 83% no valstī saražotā spirta ir dehidratētais spirts. Nodrošinot pieprasījumu, Latvijā spirts tiek arī ievests – šī gada 3 mēnešos valstī ievesti 260,4 tūkst. dal a/a etilspirta, kas par 44% vairāk kā 2009.gada attiecīgā periodā.

No kopējā 2010.gada 3 mēnešos valstī esošā etilspirta – 925 tūkst. dal a/a (krājumi gada sākumā + saražots + ievests Latvijā):

7.attēls

- **47%** izmantoti denaturēšanā. Kardinālais kāpums (skat. 7.attēlu) saistās ar Latvijā noteikto obligāto normu, ka degvielai jābūt ar vismaz 5% bio piejaukumu;
- **30%** nosūtīti uz citām ES dalībvalstīm, un to apjomi salīdzinot ar pērnā gada attiecīgo periodu samazinājušies par 50%;
- **13%** izmatoti alkoholisko dzērienu ražošanā un šis apjoms salīdzinājumā ar 2009. gada 3 mēnešiem ir samazinājies par 26%.

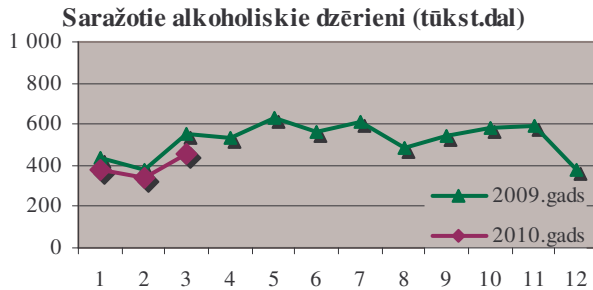
- citiem spirta patērētājiem nodotais apjoms ir palielinājies par 3% salīdzinājumā ar pērnā gadu, taču tie ir salīdzinoši nelieli apjomi, kas kopējā izlietojumā sastāda **1%**.

4. Alkoholisko dzērienu ražošana

Alkoholisko dzērienu (neskaitot alu) ražošana **2010.gada 3 mēnešos** veikta 17 akcīzes preču noliktavās, kurās **saražoti 1177 tūkst. dal** alkoholisko dzērienu, kas ir **par 14% mazāk** kā 2009.gada attiecīgajā periodā (skat. 4.pielikuma 1.tabulu).

8.attēls

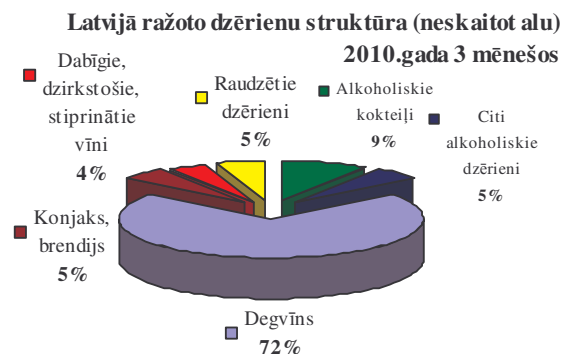

Salīdzinot ar pērnā gada attiecīgo periodu, šogad ražošanas apjomi samazinājušies visās alkoholisko dzērienu grupās. Latvijā ražoto dzērienu (neskaitot alu) sortimentā 2010.gada trijos mēnešos kā ierasts dominē degvīns – (saražots 841 tūkst. dal), sastādot 72% valsī saražoto dzērienu struktūrā.

9.attēls

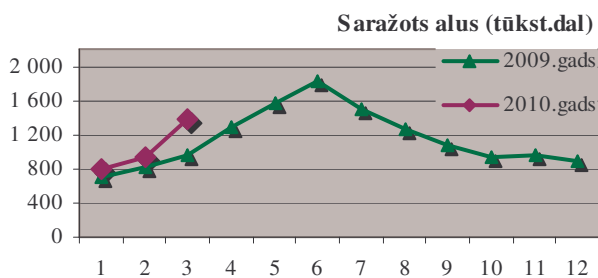
Kā otra lielākā ir alkoholisko kokteiļu grupa (saražoti 106 tūkst. dal), kas saražoto dzērienu sortimentā sastāda 9%.

Raudzēto dzērienu un citu alkoholisko dzērienu grupa katra aizņem 5% īpatsvara, savukārt vīnu grupa – 4% īpatsvara Latvijā ražoto dzērienu sortimentā.

2010.gada marta beigās 18 komersantiem bija tiesības veikt tādas darbības kā alus ražošanu, apstrāde, pārstrāde un fasēšana. No tiem 14 komersantiem ir piešķirts patstāvīgās mazās alus darītavas statuss.

10.attēls

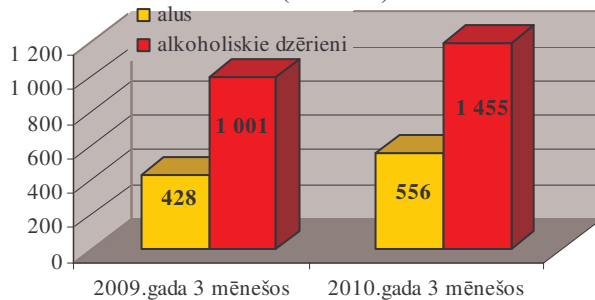
Alus ražošana **2010.gada 3 mēnešos** veikta 15 akcīzes preču noliktavās, kopumā **saražoti 3101 tūkst. dal alus**, kas ir par 26% vairāk kā pērnā gada 3 mēnešos.

Alus apjomu pieaugums daļēji skaidrojams ar to, ka alkoholisko dzērienu ražotāji, ņemot vērā aizvien pieaugošās akcīzes nodokļa likmes „spirtotajiem” dzērieniem, tai skaitā alkoholiskajiem kokteiļiem, cenšas pielāgoties – virknei alkoholisko kokteiļu 2009.gadā tika nomainīta receptūra, ražojot tos uz alus bāzes, jo šāda veida dzērienam ir vairākas reizes zemāka nodokļa likme kā tāda paša stipruma kokteilim.

5. Importēto/ievesto alkoholisko dzērienu ievēšana Latvijā

11.attēls

No ES dalībvalstīm un trešajām valstīm ievesti alkoholiskie dzērieni un alus (tūkst.dal)

2010.gada 3 mēnešos Latvijā kopumā no ES dalībvalstīm un trešajām valstīm ievesti **1455 tūkst. dal** alkoholisko dzērienu (neskaitot alu), kas ir **par 45% vairāk** kā pērnā gada attiecīgajā periodā.

Lielākā daļa (99%) alkoholisko dzērienu Latvijā tiek ievesti, izmantojot akcīzes preču noliktavas – 2010.gada 3 mēnešos

akcīzes preču noliktavās ievesti 1446 tūkst. dal alkoholisko dzērienu, kas ir par 48% vairāk kā pērnā gada attiecīgajā periodā (skat. 4.pielikuma 1.tabulu). Tomēr akcīzes preču noliktavās ievestie preču apjomi būtībā neietekmē akcīzes nodokļa ieņēmumus, jo liela daļa dzērienu atliktajā akcīzes nodokļa maksāšanas režīmā tiek pārvietoti uz citām ES dalībvalstīm vai eksportēti.

Savukārt alus no citām valstīm Latvijā tiek ievests joprojām salīdzinoši nelielos apjomos, kas pamatā saistīts ar to, ka Latvijā priekšroka tiek dota vietējā ražojuma alum.

2010.gada 3 mēnešos Latvijā kopumā no ES dalībvalstīm un trešajām valstīm ievesti **556 tūkst. dal alus**, kas ir **par 30% vairāk** kā pērnā gada 3 mēnešos. No kopumā valstī 2010.gada trijos mēnešos ievestā ārvalstīs ražotā alus akcīzes preču noliktavās ievests 312 tūkst. dal alus, kas ir par 30% vairāk kā pērnā gada attiecīgajā periodā (skat. 5.pielikuma 1.tabulu).

Alkoholisko dzērienu aprites dati liecina par stabilu legālā alkohola tirgus samazinājumu, ko izraisīja gan likmju paaugstinājuma izraisītais cenu kāpums, gan pierobežā bieži sastopamais kaimiņvalstīs iegādātais alkohols, gan nelegālā tirgus paplašināšanās.